

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 119, 9 – 16 a 97 – 104

Text: L 2, 41 – 52 *Každý rok chodívali jeho rodiče o velikonočních svátcích do Jeruzaléma. Také když my bylo dvanáct let, šli tam, jak bylo o svátcích obyčejem. A když v těch dnech všechno vykonali a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, aniž to jeho rodiče věděli. Protože se domnívali, že je někde s ostatními poutníky, ušli den cesty a pak jej hledali mezi svými příbuznými a známými. Když ho nenalezli, vrátili se a hledali ho v Jeruzalémě. Po třech dnech jej našli v chrámě, jak sedí mezi učiteli, naslouchá a dává jim otázky. Všichni, kteří ho slyšeli, divili se rozumnosti jeho odpovědí. Když ho rodiče spatřili, užasli a jeho matka mu řekla: "Synu, co jsi nám udělal? Hle, tvůj otec a já jsme tě s úzkostí hledali." On jim řekl: "Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?" Ale oni jeho slovu neporozuměli. Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka uchovávala to vše ve svém srdci. A Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem.*

Dnešní text nás uvádí do židovských tradic, které byly součástí Ježíšova života. Každý rok chodili Marie, Josef a Ježíš na Velikonoční svátky do chrámu. Někdo by řekl: jednoročáci! Celý rok nic a na svátky se jdou ukázat do kostela. Jsou to pokrytci. Tak mluví obvykle ti, kdo si dělají o lidech rychlé soudy. Ti by šmahem odsoudili celou svatou rodinu. Ale Bible líčí Josefa jako spravedlivého, Marii jako tu, která našla u Boha milost a Ježíše jako Bohu i lidem milého. To, že celá rodina vykonala každoročně pouť z Nazareta do Jeruzaléma svědčí naopak o mimořádné zbožnosti pevně zakotvené v životě. Kdo by dnes šel sto čtyřicet kilometrů pěšky do kostela. Na tom vidíme, jak moc to pro ně tenkrát znamenalo. A to nebyla jediná tradice, kterou Ježíš s rodiči dodržoval. Osmého dne byl Ježíš jako dítě obřezán a ve dvanácti letech byl podroben zkoušení jako při konfirmaci. Jenže on si to neodbyl jako formalitu, aby pak šel zase hned dál. On se v tom našel a byl v tom jako doma. Našel se v domě svého Otce. Až se diví, že bychom ho hledali někde jinde. Všimněte si, že Ježíš odmalička procházel náboženskými rituály, jaké byly tenkrát obyčejem, ale nebral je formálně. Přemýšlel nad nimi. A tak vlastně není divu, že ho nakonec vidíme sedět v chrámě mezi učiteli.

Jeho rodiče se o něj zprvu během poutě nijak nestrachovali, protože vše se odbývalo v rámci daných tradic. Proto ho ani nemuseli mít stále na očích. To jen dnešní rodiče, zcela vytržení z tradičních sociálních vazeb, nemající kolikrát po ruce ani babičku či dědečka, se o své děti strachují, protože prostředí, němž se jejich děti pohybují je vlastně dětem velmi nepřátelské. To Ježíšovi rodiče se ještě mohli spolehnout na širokou komunitu náboženských souputníků, která tvořila bezpečný kruh kolem dětí, a ty se tak mohly přirozeně pohybovat v relativně bezpečném prostoru putujícího společenství souvěrců. Takto by konečně mělo fungovat i každé společenství křesťanského sboru.

Po nějaké době ale Josef s Marií zjistili, že už se jen vezou s davem v nějaké tradici, ale bez Ježíše. Ježíš se jim z toho vytratil. Nezbyvalo než se po něm podívat, kde je a hledat jej, i kdyby to znamenalo vrátit se zpátky do Jeruzaléma. A skutečně, po třech dnech jej našli v jeruzalémském chrámě, jak sedí mezi učiteli, naslouchá a dává jim otázky.

A tady, bratři a sestry, se chci zastavit, trochu se odpoutat od textu a projít s vámi malou odbočkou. Už zde se totiž ukazuje způsob Ježíšova budoucího kazatelského působení. Všimli jste si, jak Ježíš v evangeliích káže? On káže tím způsobem, že klade otázky. Dokonce odpovídá na dotazy dalšími otázkami. Ano. Je to typická židovská rétorika, jak o tom výstižně pojednává známá židovská anekdota: Ptá se gój žida: Proč vy židé na všechno odpovídáte otázkou? A žid odpoví: A proč bychom tak neměli odpovídat?

Milí přátelé, pravá moudrost, kterou v dnešním příběhu prokazuje už dvanáctiletý Ježíš je v umění, klást správné otázky. Tuto schopnost postupem doby jakoby ztrácíme, když se spokojujeme s odpověďmi, které jsme si za svůj život vytvořili. Ježíš ale často klade otázky, na které si nelze dát jednou pro vždy platnou odpověď. Jsou to otázky tzv. existenciálního typu. Taková je třeba Ježíšova otázka Petrovi: „Ty malověrný, proč jsi pochyboval?“ To není katechismová otázka, na kterou by se dalo odpovědět dogmatickou poučkou. Nebo jiná Ježíšova otázka: „Věříš v Syna člověka?“ A když se dotázaný zeptá Ježíše: „A kdo to je, abych v něho uvěřil?“ Ježíš neřekne dogmatickou formuli „je to druhá osoba svaté Trojice“, nýbrž řekne: „Ten, který s tebou mluví.“ Ten, který tě uzdravil. Který něco udělal s tvým životem. S kterým jsi učinil životní zkušenost. Takové otázky klade Ježíš. Otázky, na něž nenajdeš odpovědi ani v katechismu, ale dokonce ani v bibli. Odpověď totiž znáš jen ty sám.

Milí přátelé, pochopitelně nevíme, jaké otázky kladl dvanáctiletý Ježíš učitelům v chrámě. Ale známe otázky našich dvanáctiletých. A myslím si, že zvláště dospívající děti zajímá kromě ryze vědomostních otázek, ne ani tak čemu věříme, jako spíše zda tím žijeme, jaký to má pro nás smysl, co to pro nás znamená a jak to určuje náš život. Třeba co pro vás znamená tento kostel. Nebo co pro vás znamenají bohoslužby. Co pro vás znamená společenství sboru. Co pro vás znamená Písmo svaté. Co pro vás znamená modlitba. Na takové otázky lze upřímně odpovědět jen tak, že člověk dá tazateli nahlédnout do sebe samého. A právě to jsou otázky, které Ježíše enormně zajímají.

Své rodiče tím ovšem Ježíš uvedl do rozpaků. Doslova je šokoval. A na jejich otázku: „Co jsi nám to udělal“ odpovídá po židovsku rovnou dvěma dalšími otázkami: „Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“ Překvapuje vás, milí rodičové, že mám s Bohem důvěrný vztah? Že vím, že je to můj nebeský Otec?

Čteme, že oni jeho slovu neporozuměli. A bohužel to tak bývá, že rodiče svým dětem v otázkách víry občas nerozumí. Mají to jinak. Nebo ani nejsou zvyklí tak otevřeně mluvit o svém vztahu s Bohem jako jejich děti. Ale dětské otázky jsou bezelstné a odzbrojující. Nedovedeme-li na ně bezprostředně odpovědět, udělejme to jako Marie. Uchovávejme je ve svém srdci, a zkusme si na ně odpovědět, až jednou půjdeme sami do sebe a budeme v tichu přemýšlet o svém životě. Pust'me si Ježíšovy otázky k tělu a odpovězme mu upřímně, až se nás bude jednou Ježíš ptát třeba na totéž, co Petra: Máš mě rád?

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvá kázání jsou plná otázek, které nám kladeš. Kéž tvé otázky probouzejí naše svědomí, vedou nás k přemýšlení a formují naši víru, kterou vyznáváme. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, vyslyš naše přímluvy a měj porozumění pro naše obavy a starosti. Bojíme se, že se nám ztratíš a my nebudeme vědět, kde tě hledat. Zda mezi svými přáteli a sympatizanty, nebo ve své rodině, nebo tady v kostele, v bohoslužbách, v kázání. Pane, ozvi se nám, ať víme, kde tě máme hledat. Prosíme za lidi, kteří se po tobě neptají, kteří si nekladou vážné otázky po smyslu života, kteří žijí jen tak nazdařbůh. Prosíme tě však také za lidi, kteří naopak řeší složité existenční otázky, řeší životní krize a ptají se, co mají dělat. Prosíme, nauč nás se správně rozhodovat. Modlíme se, Pane, za to, aby tvé slovo bylo pro nás světlem, i když je jiní nazývají tmou. Prosíme, obnov v nás lásku k tvému lidu a k pravé bohoslužbě, aby se ve tvém chrámu všichni cítili tak dobře, jako ty ve dvanácti letech. Modlíme se za naše děti a vnoučata, aby je naše víra provokovala k otázkám, aby se ptaly, proč chodíme do kostela, když je tam taková nuda. Prosíme, dej ať se umíme vracet k základům své víry, hledat její kořeny a obracet se k tobě, když něco nevíme. Amen.*